

Regerings proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 6 § lagen om allmän dyrortsklassificering av kommunerna

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Lagen om allmän dyrortsklassificering av kommunerna upphör att gälla vid utgången av 2003. Kommunerna har på basis av skillnader i levnadskostnaderna delats in i två dyrortsklasser. Med hjälp av denna klassificering har en del av de löner som betalas av den privata sektorn, kommunerna och staten samt vissa sociala inkomstöverföringar differentieras. Regeringen beslutade 18.11.2002 om en förlängning av dyrortsklassificeringen som ett ställningstagande till det uppnådda förhandlingsresultatet om en inkomstpolitisk

uppgörelse. I propositionen föreslås att det

nuvarande systemet förlängs med fyra år till utgången av år 2007. Avsikten är att dyrortsklassificeringen av kommunerna skall fortsätta oförändrad. Därefter går man in för att slopa den allmänna dyrortsklassificeringen av kommunerna, eftersom systemet blir föråldrat.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och så att dyrortsklassificeringen med stöd av denna lag kan fastställas senast före den 1 januari 2004.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

Den allmänna dyrortsklassificeringen av kommunerna används för differentiering av löner som den privata sektorn, kommunerna och staten betalar samt av folkpensioner och vissa andra inkomstöverföringar. I fråga om lönerna är tillämpandet av dyrortsklassificering beroende av avtal, medan det i fråga om socialskyddsförmånerna föreskrivs om tillämpandet av dyrortsklassificeringen i respektive speciallagar.

Den första lagen om dyrortsklassificering av kommunerna gavs 1966 (14/1966). Med stöd av denna lag fastställdes dyrortsklassificeringen för åren 1968–1973. Den nu gällan-

de lagen om allmän dyrortsklassificering av kommunerna (955/1973) gavs den 29 december 1973 och den gällde till en början åren 1974 och 1975. Lagens giltighetstid har förlängts upprepade gånger, senast den 5 november 1999 (999/1999). Lagen är i kraft till utgången av 2003. Då tillämpningen av den nuvarande allmänna dyrortsklassificeringen av kommunerna förlängdes till utgången av 2003 var avsikten att före detta bereda sådana lagstiftnings- och andra åtgärder som möjliggör att systemet med dyrortsklassificering frångås vid ingången av år 2004.

Enligt lagen indelas kommunerna i två dyrortsklasser på basis av de skillnader i levnadskostnaderna som har konstaterats vid

undersökningar. Oberoende av de skillnader i levnadskostnaderna som har konstaterats med hjälp av undersökningarna kan dyrortsklassificeringen av vägande skäl också fastställas så att den dyrortsklass som tidigare fastställts för en kommun inte ändras och att en tillräcklig regional enhetlighet för dyrortsklassificeringen beaktas. Dyrortsklassificeringen fastställs av statsrådet. Enligt gällande statsrådsbeslut av den 25 november 1999 (1090/1999) hör i dagens läge 62 kommuner till den första, dvs. till den dyrare dyrortsklassen och 386 kommuner till den andra dyrortsklassen.

En differentiering av löner och inkomstöverföringar i enlighet med de schematiskt definierade dyrortsklasserna lämpar sig dåligt för verksamhetsformerna i dagens samhälle. Behovet att tillämpa den allmänna dyrortsklassificeringen av kommunerna vid differentieringen av inkomstöverföringarna har också minskat efter hand som bostadsbidragen och utkomststödet samt bidrag som utgår enligt individuell behovsprövning har ökat.

Dyrortsklassificeringen av kommunerna har dessutom med tiden blivit snedvriden och i den nuvarande klassificeringen är kommunerna inte korrekt grupperade vad levnadskostnaderna beträffar. Lönerna och de sociala inkomstöverföringarna är inte heller annars inriktade enligt de faktiska dyrortsskillnaderna. Det finns många som är bosatta i en kommun och arbetar i en annan, uppköpen görs ofta utanför hemkommunen och dessutom förekommer det betydande skillnader inom kommunerna t.ex. i fråga om boendekostnader.

Problemet med slopanDET av dyrortsklassificeringen kulmineras i folkpensionerna, där skillnaden mellan full pension i första och andra dyrortsklassen år 1999 var drygt 100 mark i månaden för en ensamstående person. Folkpensionerna justeras på grundval av levnadskostnadsindex. En fjärdedel av folkpensionstagarna bor i kommuner som hör till den första dyrortsklassen. Om folkpensionerna förenhetligades så att alla folkpensioner höjdes till den första dyrortsklassens nivå skulle det enligt SHMs beräkning i dagens läge kosta staten 118 milj. euro, medan en samordning enligt den andra dyrortsklassens nivå eller någonstans mellan de båda klasserna reallt skulle sänka folkpensionerna i den första dyrortsklassen. I fråga om andra socialskyddsförmåner (utkomststödet grunddel, extra fronttillägg, efterlevandepension, tilläggsräntor för militärskadeersättningar

och försörjningspensioner samt militärunderstöd) är motsvarande problem mindre räknat i euro. I fråga om lönerna skulle eventuella ändringar vara avtalsgrundade och sålunda inte direkt beroende av om systemet med dyrortsklassificering fortsätter eller frångås.

På grund av kostnadseffekterna av slopanDET av dyrortsklassificeringen finns det inte statsekonomiska förutsättningar att höja socialskyddsförmåner till en nivå som motsvarar den första dyrortsklassen. Det problem som dyrortsklassificeringen orsakar minskar också med tiden.

Regeringen beslutade 18.11.2002 om en villkorlig förlängning av dyrortsklassificeringen som ett ställningstagande till det uppnådda förhandlingsresultatet om en inkomstpolitisk uppgörelse. I sitt ställningstagande utgick regeringen från att giltighetstiden för den nuvarande dyrortsklassificeringen förlängs till utgången av den inkomstpolitiska avtalsperiod som nu slagits fast.

På grundval av det ovan anförda och i syfte att förenkla förvaltningen föreslås att den nuvarande lagens giltighetstid förlängs med fyra år för åren 2004–2007 och att lagen under motsvarande tid tillämpas på dyrortsklassificeringen av kommunerna. Avsikten är att dyrortsklassificeringen av kommunerna skall vara densamma som den nuvarande klassificeringen.

2. Beredningen av propositionen

En arbetsgrupp tillsatt av finansministeriet (VM/3/99) har vid årsskiftet 1998–1999 utrett olika sätt att slopa systemet med dyrortsklassificering. Arbetsgruppen konstaterade att systemet i princip inte kan frångås utan att det medför kostnadseffekter för statsekonomi. Arbetsgruppen ansåg att slopanDET av dyrortsklassificeringen bäst kunde genomföras under en längre övergångsperiod som ett led i ett större socialpolitiskt reformarbete, varvid kostnaderna och nyttan av ändringarna balanserar upp varandra. Utöver företrädare för finansministeriet ingick i arbetsgruppen företrädare för social- och hälsovårdsministeriet, inrikesministeriet och Finlands Kommunförbund. I arbetsgruppens arbete medverkade som permanenta sakkunniga företrädare för statens arbetsmarknadsverk, Kyrkans avtalsdelegation, TT, Akava, FTFC, Servicearbetsgivarna och FFC. De resultat som arbetsgruppen år

1999 kom fram till är alltjämt giltiga, SHMs uppdaterade kalkyl över kostnaderna för slopande av systemet så att alla socialförmåner höjs till den nuvarande första dyrortsklassens nivå är 137 milj. euro. Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid finansministeriet.

3. Propositionens ekonomiska verkningar

Den föreslagna lagen har inga omedelbara ekonomiska verkningar jämfört med nuläget.

4. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits. Efter som dyrortsklassificeringen skall fastställas före den 1 januari 2004, bör lagen träda i kraft 2003.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av 6 § lagen om allmän dyrortsklassificering av kommunerna

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen den 29 december 1973 om allmän dyrortsklassificering av kommunerna (955/1973) 6 §, sådan den lyder i lag 999/1999, som följer:

6 §

Denna lag gäller till utgången av 2007 och tillämpas på dyrortsklassificeringen för åren 2004–2007. _____ Denna lag träder i kraft den _____ 2003.

Helsingfors den 20 december 2002

Republikens President

TARJA HALONEN

Finansminister *Sauli Niinistö*

Lag

om ändring av 6 § lagen om allmän dyrortsklassificering av kommunerna

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 6 § lagen den 29 december 1973 om allmän dyrortsklassificering av kommunerna
(955/1973) 6 §,
sådan den lyder i lag 999/1999, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

Denna lag gäller till utgången av 2003 och
tillämpas på dyrortsklassificeringen för åren
2000–2003.

Denna lag gäller till utgången av 2007 och
tillämpas på dyrortsklassificeringen för åren
2004–2007.

Denna lag träder i kraft den _____ *2003.*
